

Kostely architekta Christophera Wrena a výškové kancelářské budovy jsou natěsnány v bludišti úzkých uliček, které pocházejí z doby vzniku města. Tehdy byl Londýn malým přístavem v Římské říši a ani zdaleka se nepodobal rušnému centru, kterým je dnes.

City

Úvod a mapa **56–57**
 Wrenovy kostely v City **58–59**
 Katedrála sv. Pavla **60–63**
 Procházka po City **64–65**
 Smithfield & Clerkenwell **66**
 St. Bartholomew-the-Great **67**
 Museum of London **68–69**
 Islington **70**
 Hotely a restaurace v City
243–245



Ozdobný detail z viktoriánské mříže, trh ve Smithfieldu

City

VĚTŠINU Z DVOUTISÍCILETÉ HISTORIE TOHOTO RUŠNÉHO MĚSTA MŮŽETE vysledovat nad mapou. Římany zaujaly dva kopce, které bylo možno snadno ubránit. Dodnes jsou lehce rozpoznatelné, jedná se o Ludgate, na kterém nyní stojí katedrála sv. Pavla, a o Cornhill. V těchto místech vzdálených od moře 64 km bylo možné přebrodit řeku a přemostit její šterkové koryto. Severní břeh byl pevný a prameny z Highgate a Hamsteadu poskytovaly pitnou vodu. První z nich, Walbrook, vedl skrz osadu, a Fleet vytvářel západní hranici.



Na Cornhillu, v místech, kudy nyní vede Lombard Street, se nacházela římská bazilika a fórum. Ruiny jednoho z chrámů, které byly v r. 240 n. l. zasvěceny Mithrovi, bohyni tajného kultu, si můžete prohlédnout na Queen Victoria Street. Kolem r. 200 n. l. oběhli Římané své město o rozloze 133 hektarů vysokou, silnou a nahoře špičatou hradbou z kentského hrubozrnného pískovce. Hradba byla dlouhá téměř pět kilometrů a průchod zajišťovalo sedm bran. Velká část hradeb se středověkými úpravami se dodnes zachovala v Barbican Centre, Toweru, na Noble Street a na dalších místech. Po branách zůstaly pouze místní názvy:

Aldgate, kde žil básník Geoffrey Chaucer (1374–1386), Bishopsgate, z níž vedla silnice až k Hadriánově hradbě na severu Anglie, Moorgate, za kterou se rozkládaly bažiny, Cripplegate, která ústila na středověké předměstí a do osady Islington, a Aldersgate, z níž se bylo možné dostat ke klášterům v Clerkenwellu a na tržnici Smithfield.

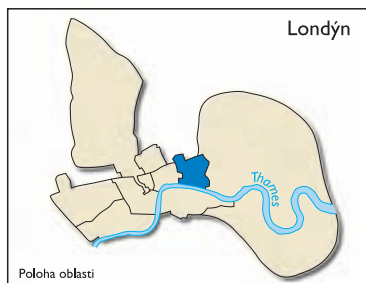
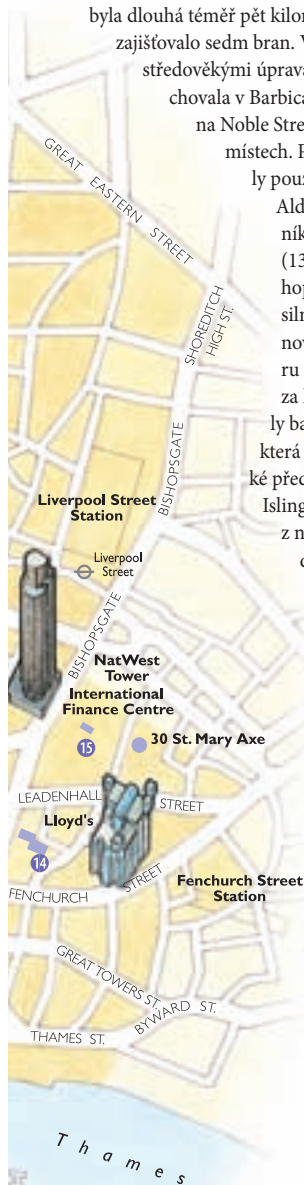
Když středověkému Londýnu přestaly stačit hradby,

rozšířil se směrem na západ vstříc své konkurenci, Westminsteru. Hranice City se téměř nezměnily. Dokonce i dnes používaná přezdívka Londýna „Čtvereční míle“ je téměř přesným popisem původní římské osady.

Potom přišly dvě dramatické události. Mor tu byl běžný, avšak v dubnu 1665 došlo k jeho nejhorší epidemii od Černé smrti v letech 1348–1350. Každý, kdo mohl, utekl. Karel II. odešel do Oxfordu, ale primátor zůstal, aby řídil záchranné práce. Bylo horké, suché léto a během nejhoršího týdne zemřelo 12 tisíc lidí. Jejich nahá mrtvá těla byla převážena na morových kárách a vhadována do jam. Velký mor zabil zhruba 110 tisíc lidí, zastavilo ho až chladné počasí.

O rok později, 2. září, se v pekárně Thomase Farrinora na Pudding Lane v jednu hodinu ráno rozhořel požár. Do rána bylo v plamelech 300 domů a část mostu London Bridge. Katastrofě napomohl silný východní vítr. Rozdmýchal oheň a lačně polykal smůlou nasáklé dřevěné domy. Lidé popadli své cennosti a utíkali, nejčastěji na nejbližší loď. Během dvou dnů oheň pohltil Lombard Street, Cheapside, St. Paul's Cathedral a Inner Temple. Pátého září se vtr itušil a oheň se podařilo dostat pod kontrolu, avšak v té době již shořely čtyři pětiny City – 13 tisíc domů, 87 kostelů a 44 cechovních sídel. Naštěstí zemřela jen hrstka lidí.

Spáleniště ještě žhnulo, když Karel II. přislíbil vybudovat město znovu. Sen Christophera Wrena, široké bulváry rozbíhající se od katedrál sv. Pavla, nebyl praktický; částečně proto, že by se cechy nevzdaly své půdy, kterou měly v državě. Místo toho se dodržel středověký půdorys a byly postaveny cihlové domy odolné vůči ohni. ■



Wrenovy kostely v City

Interiér St. Bride, kostela novinářů a tiskařů, kteří se tradičně soustřeďují na nedaleké Fleet Street.

DVĚ VELKÉ KATASTROFY, VELKÝ MOR V R. 1665 A VELKÝ požár v r. 1666, navždy změnil tvář City. Bohatí tuto část města opustili a iniciovali výstavbu elitní obytné čtvrti St. James's. Nové City s širšími ulicemi a lépe postavenými domy bylo bezpečnější. Trhy, obchody s nábytkem a další dodavatelé se přesunuli na západ, blíže ke svým zákazníkům. Nová katedrála a kostely sira Christophera Wrena dodaly City kompaktní architektonický ráz, který můžete vnímat i dnes navzdory nudným viktoriánským budovám a k nebi se tyčícím stavbám z 20. stol.



Padesát jedna Wrenových kostelů, z nichž první byl postaven v r. 1670, mělo na City velký vliv. Do dnešní doby se jich zachovalo 23; 19 kostelů zničilo bombardování za druhé světové války a devět z nich zmizelo v různých dobách.

Jejich vzhled se velmi liší. **St. Mary-at-Hill** (Lower Thames St., tel. 7626 4184) a **St. Stephen Walbrook** (Walbrook, tel. 7283 4444) jsou klenuté a centrálně uspořádané, **St. Bride** (Fleet St., tel. 7427 0133) je vznosně barokní a průčelí **St. Lawrence Jewery** (Guildhall, tel. 7600 9478) bylo postaveno podle velkého modelu Wrenovy katedrály sv. Pavla. **St. Magnus the Martyr** (Lower Thames St., tel. 7626 4481) byste měli navštívit kvůli klasickému stylu, v němž je vystaven, a honosnému interiéru, který popsal T. S. Eliot ve své *Pustině* (1922) jako „nevysvětlitelnou honosnost jónské běloby a zlata“. Naráží na sloupopřadí podpírající podloubí pod chrámovou lodí, které vede až k jemně vyřezávanému originálnímu reťáblu. Kromě barokních soch, oltářů a pozlacených stojanů na kordy si nenechte ujít další dvě jedinečné záležitosti: křtitelnicí a vnější část varhan. Věž, která byla přistavěna roku 1705, patří k nejlepším, které Wren postavil. Další jeho pozoruhodné a do dnešních dnů zachované věže lze spatřit v St. Bride (přistavěna v letech 1701–1703) a v St. Mary-le-Bow.

V některých Wrenových interiérech je původní vybavení, do jiných bylo přivezeno ze zřícených kostelů. A v některých případech, jako v **St. Margaret Lothbury** (*Lothbury, tel. 7606 8330*), naleznete obojí. Na klenutou základnu vně kostela Wren usadil obeliskovou věž. Nádherné zařízení obdélníkové chrámové lodě zahrnuje jemně vyřezávanou zástěnu, jejíž sloupky a vzletající orel byly původně vytvořeny pro kostel All Hallows-the-Great (zbourán v r. 1876). Retábl, oltářní mřížka a křtitelnice připisovaná Grinlingu Gibbonsovi pocházejí z kostela St. Olave Old Jewry (zbourán v r. 1888).

V podstatě každý Wrenův kostel je něčím zvláštní. Interiér velmi pěkného **St. Mary Abchurch** (*Abchurch Lane, tel. 7626 0306*) vytvořil tým jeho nejtalentovanějších přátel a dochoval se v téměř původní podobě. Pod nízkou kupolí s malbami Williama Snowa naleznete ty nej kvalitnější dřevorezby v celém City, pocházejí ze 17. stol. a stále se mohou pyšnit původním tmně červeným mořením. Dále se tu nachází ostění, kryt křtitelnice a zábradlí od Williama Emmetta, křtitelnice Christophera Kempstera, kazatelna Williama Graye a chloubka kostela – retábl Grinlinga Gibbonse, jediný, u kterého bylo spolehlivě prokázáno jeho autorství.

Dalším kostelem s výjimečným interiérem je nedaleko stojící **St. Margaret Pattens** (*Eastcheap, tel. 7623 6630*). Název vznikl ve 13. stol. kdy se zde vyráběla obuv – dřeváky (*patterns*). V Londýně se zachovalo jen několik kostelních lavic s baldachýny a některé z nich můžete vidět právě zde. Má se za to, že ta, na které je vyryto „CW 1686“, patřila přímo Wrenovi. Vedle kazatelny jsou umístěny přesýpací hodiny, které odměřovaly délku kázání, a trestná lavice pro farní hříšníky. Na věšáky v postranní kapli mohli papové za horkých dnů odkládat



své paruky. Wrenova štíhlá olovená kostelní věž se tyčí nad dalším pěkným interiérem kostela **St. Martin within Ludgate** (*Ludgate Hill, tel. 7248 6054*). Retábl, kazatelna, křtitelnice a varhany jsou nádhernými příklady řezbářství konce 17. stol. a před nečistotami z Ludgate Hill je uchránila zástěna uvnitř vchodu.

Naprostým kontrastem je kostel **St. Mary Aldermary** (*Queen Victoria St., tel. 7248 4908, návštěvu nutno předem domluvit*). Poznáte to již podle v letech 1702–1704 přistavěné věže ozdobené věžičkou. Jedná se o jediný kostel, který Wren vystavěl v gotickém slohu. Financoval ho Henry Rogers a pravděpodobně ovlivnil i jeho vzhled. Do detailu propracovaná omítnutá věžijřová klenba je jedinou prací svého druhu vytvořenou v City v 17. stol. a pravděpodobně se jedná o Wrenovo volné ztvárnění kostela před požárem. Původní dřevěné vybavení zahrnuje kazatelnu, křtitelnici a podstavec na meče. ■

Věž kostela St. Mary-le-Bow; narodit se za zvuku jeho zvonů znamenalo být rodilým Londýňanem.

St. Paul's Cathedral

KATEDRÁLA SV. PAVLA PATŘÍ POD LONDÝSKOU DIECÉZI. Naproti tomu Westminsterské opatství slouží celému národu. Katedrálu postavil král Ethelbert (Aethelbert) z Kentu pro misionářského mnicha Mellita. Tento v pořadí pátý kostel na stejném místě je anglickou barokní katedrálou, která má jako jediná kupoli a jako jediná byla postavena v době mezi reformací a 19. stol. A také se jedná o první katedrálu, která byla postavena jediným architektem – sirem Christopherem Wrenem.

St. Paul's Cathedral

56

Ludgate Hill, EC4
www.stpauls.co.uk

Obecné informace
7236 4128
Informace o návštěvě
7246 8357

zavřeno v neděli vyjma
mší a zvláštních událostí

€€€€

metro St. Paul's,
Mansion House nebo
Blackfriars; vlak City
Thameslink

Základní kámen stavby byl položen 21. června 1675. Do nejbližších přístavů dovážely lodě portlandský kámen z Dorsetu, částečně byl hrazen daněmi z uhlí, které se sem také vozilo. Velká část stavby byla hotova do r. 1679. Poslední kámen do kostry podporující tříúrovňovou klenbu položil Wrenův syn roku 1708 a zcela dokončena byla v lednu 1711. U příležitosti třisetletého výročí v roce 2008 prošla celá budova rozsáhlou rekonstrukcí a čištěním kamenného zdiva, soch a mozaik, přičemž náklady činí více než 56 milionů eur.

EXTERIÉR

Předtím, než vejdete dovnitř, postůjte o kousek dál na Ludgate Hill a pokochejte se pohledem na celou katedrálu sv. Pavla. Budova se skládá ze čtyř částí: z kupole a křížení lodí, chrámové lodí a kůru, transeptů a ze západního konce. Kupole spočívá na kruhovém zdivu se sloupy, které vytvářejí nekrytý ochoz; tvoří ji vnitřní cihlová klenba, prostřední cihlový kužel, který podepírá lucernu, a vnější dřevěné bednění vyztužené olovem. Na imponantním průčelí se nachází reliéfní fronton zobrazující obrácení sv. Pavla na víru. Pilastry a frontony dodávají celé stavbě barokní ráz.

INTERIÉR

Když vejdete dovnitř, jako první se vám naskytne krásný pohled na celou chrámovou loď, kůru

a imponantní novodobý oltář. Toto nádherné prostředí dotvářelo atmosféru takových památných událostí, jako byly pohřby admirála Nelsona (1806) a Winstona Churchilla (1965), a slavností, jako například šedesátého výročí nastoupení královny Viktorie na trůn roku 1897, stříbrného výročí královny v roce 1977 či svatby prince Charlese a lady Diany Spencerové v roce 1981.

Kupole a křížení lodí

Křížení lodí je vsutkuho ohromující. Usadte se pod ně, chvíli spočítejte a zahleďte se na klenbu, která je podepírána osmi obrovskými oblouky. Korintské sloupy se zvedají vzhůru ke klenbě, na níž si můžete prohlédnout fresky grisaille s výjevy ze života sv. Pavla; v letech 1716–1719 je vytvořil sir John Thornhill a jsou jedinou původní výzdobou. Mozaiky v ozdobných výplních zobrazují postavy proroků (autor Alfred Stevens) a evangelistů (autor G. F. Watts) a byly vytvořeny v 19. století po návštěvě královny Viktorie, které se stavba zdála ponurá a málo barevná.

Wren vytvořil několik návrhů katedrály sv. Pavla. Jsou vystaveny v **kryptě**, která je přístupná z jižního transeptu. Nachází se zde model majestátní Staré katedrály sv. Pavla, kterou měl Wren zrekonstruovat před požárem v roce 1666. Po požáru, v době, kdy již navrhoval nové kostely pro City, byl roku

Na protější straně:

Pohled dolů do
chrámové lodě,
v pozadí okno
American Memorial
Chapel



1669 jmenován hlavním stavebním architektem a vytvořil první předlohu sv. Pavla (v r. 1670). Byla však shledána příliš skromnou, v letech 1673–1674 tedy zpracoval Velký model mající ideální tvar řeckého kříže. Když ho duchovenstvo zamítlo jako nevhodný pro biskupská procesí, vytvořil návrh třetí s malou kupolí a dlouhou chrámovou lodí. Ten byl duchovenstvem schválen a v roce 1675 Wren obdržel od krále příkaz k zahájení prací. Zvětšil kupoli, odstranil špičku kostelní věže, zvýšil zdi chrámové lodi a zrušil tři arkýře. Tak se přiblížil ke svému Velkému modelu nejvíc, jak se odvážil. Hned v počátku stavby byly vybudovány veškeré základy, takže nebylo možné, aby byl později nucen k jakýmkoli změnám.

Dále je v krytě k vidění audiovizuální program, chrámová pokladnice a Wrenova hrobka, na níž je vytesán nápis *lector, si monumentum requiris, circumspice* (čtenáři, jenž hledáš jeho pomník, rozhlédni se kolem sebe); tato slova se objevují i na podlaze pod kupolí. Jsou zde pohřbeni admirál lord Nelson a vévoda z Wellingtonu, poblíž Wrena spočívají výtvarníci Joshua Reynolds, J. M. W. Turner a John Singer Sargent.

Na památnících uvnitř chrámové lodi jsou vyjmenováni britští hrdinové 19. a 20. století. V severním transeptu je umístěna křtitelnice Francise Birda z roku 1727 a presbytář uzavírají zástěny Jeana Tijoua. Za oltářem se nachází kaple **American Memorial Chapel** a Wrenův původní vysoký oltář je umístěn v kapli **Lady Chapel**. Poblíž naleznete památník básníka Johna Donna (1571–1631), který byl děkanem v katedrále sv. Pavla a nejvýznamnějším kazatelem své doby. Řezbářské práce na kůru a na vnější části varhan jsou dílem týmu, který vedl mladý Grinling Gibbons. V jižní boční chrámové lodi

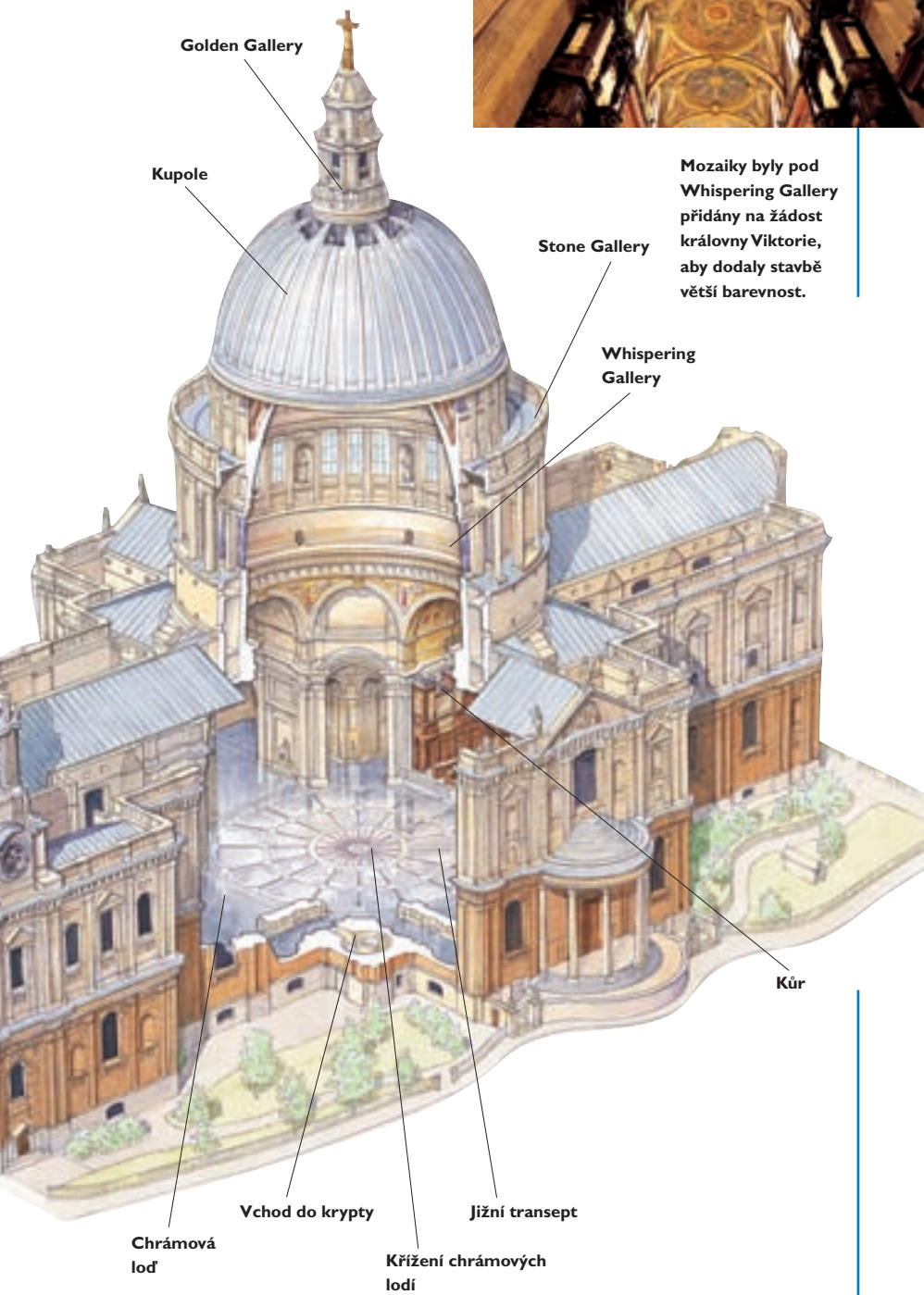
se nachází malba Holmana Hunta „The Light of the World“ (Světlo světa), jedná se o autorskou kopii originálu uloženého v Keble College v Oxfordu.

OCHOZY

Za náročný výstup na ochozy a do kupole budete odměněni nádhernými výhledy na Londýn. 560 schodů začíná pozvolným stoupáním vedoucím na ochoz **Whispering Gallery**. Na stěně schodiště si můžete prohlédnout schéma konstrukce kupole. Nepřijdete-li dostatečně brzy, nebudete mít dostatek klidu a ticha, abyste mohli vyzkoušet, jak se šepot nese kolem ochozu. Příkřejší schody s výhledem na kužel podepírající lucernu vedou na široký venkovní ochoz **Stone Gallery** spočívající na kruhovém zdivu pod kopulí. Odtud můžete vidět, že druhé patro zástěny je slepé a vytvořené pouze pro efekt – nic se za ním nenachází. Točité schodiště vede vzhůru na ochoz **Golden Gallery**. Je úzký a neměli by na něj vstupovat ti, kdo trpí závratí, ale je z něho úchvatný výhled na City, zákruty řeky Temže a věžičky Parlamentu ve Westminsteru. ■



Západní portikus



Golden Gallery

Kupole

Stone Gallery

Whispering
Gallery

Kúr

Jižní transept

Křížení chrámových
loží

Vchod do krypty

Chrámová
loď

Mozaiky byly pod
Whispering Gallery
přidány na žádost
královny Viktorie,
aby dodaly stavbě
větší barevnost.

Procházka po City

Tato procházka vám poskytne představu o husté středověké sevřenosti City a prohlédnete si během ní řadu pěkných budov z nejrůznějších období. Ve všední dny jsou ulice rušné, o víkendu je tu klid.

Od stanice metra Monument se vydejte po Monument Street k památníku **Monument 1**, je upomínkou na Velký požár Londýna v r. 1666. Památník má tvar sloupu a je možné na něj vystoupat.

Zabočte doprava na Fish St. Hill. Na úpatí kopce na ulici Lower Thames Street stojí překrásný Wrenův kostel **St. Magnus the Martyr** (viz s. 58); u krytého vchodu uvidíte pozůstatky římské silnice vedoucí k mostu. Jděte dál na východ nahoru na St. Mary at Hill, stočte se doprava do St. Dunstan Lane a prohlédněte si pozůstatky kostela **St. Dunstan-in-the-East**, Wrenovy věže z roku 1697 a zahrady.

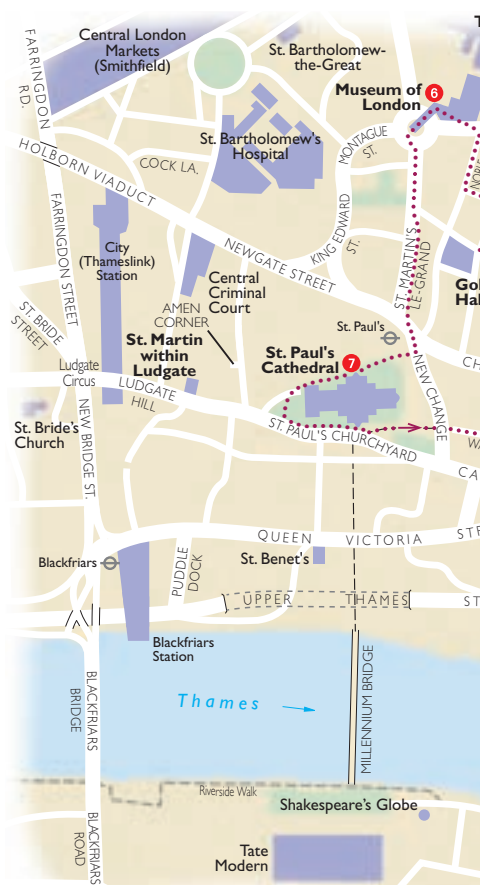
Za kostelem St. Margaret Pattens (viz str. 59) se dejte doleva na ulici Fenchurch Street a následně doprava na Lime Street, kde najdete krytý Leadenhall Market, tržnici s potravinami, která byla otevřena v r. 1881. Pokračujte po ulici Lime Street, dojdete k barevné budově **Lloyd's 2**; v letech 1978–1986 ji postavil Richard Rogers, schodiště a výtah jsou umístěny na vnější zdi. Přejděte ulici Leadenhall, vstupte do ulice St. Mary Axe a prohlédněte si rozlehlý **dům č. 30 3**, ve tvaru vejce (přezdívaný „The Gherkin“). Zahněte doleva a odpočinite si ve středověké **St. Helen's Bishopsgate** s pěknými památkami. Přejděte přes ulici Bishopsgate a dojdete ke 183 metrů vysokému **International Financial Centre (NatWest Tower)** Richarda Seiferta. V době svého dokončení, v r. 1981, byla nejvyšší budovou z konzolových nosníků na světě.

Zahněte doleva na ulici Old Broad Street, přetněte Threadneedle Street a vstupte na Finch Lane, přejděte přes Cornhill a na úzkém nádvoří si prohlédněte kostel **St. Michael Cornhill**, který Wren a Hawksmoor přistavěli ke středověké věži. Z Finch Lane zahněte doprava na Lombard Street. Zdejší vývěsní štíty bank evokují středověké originály.

Hawksmoorův kostel **St. Mary Woolnoth 4** z let 1716–1727 směřuje na Mansion House Square, stěžejní náměstí londýnského finančnictví. Naleznete tu **Mansion House** z let

1739–1753, oficiální rezidenci starosty, a také Bank of England. Projděte kolem muzea **Bank of England** na ulici Bartholomew Lane; poblíž stojí kostel **St. Margaret Lothbury** (viz str. 59).






Po ulici Lothbury se dostanete až ke Gresham Street, na níž před **Guildhall 5** stojí kostel **St. Lawrence Jewry** (viz stranu 58). Středověká krypta je přístupná pro veřejnost a u přízemí si můžete prohlédnout výstavu hodin hodinářské společnosti Clockmakers' Company. Guildhall na ulici Aldermanbury je sídlem městské rady City složené ze starosty a radních. Můžete navštívit jeho nádhernou síň a galerii **Guildhall Art Gallery**, v jejíž



nové budově se nachází působivá sbírka výtvorných děl a expozice londýnského římského amfiteátru, jenž byl objeven v průběhu výstavby (Guildhall Yard, tel. 73323700, www.guidehall-art-gallery.org.uk). Pokračujte po Gresham Street, na Foster Lane má Goldsmiths' Company svou síň (výstavy jsou přístupné veřejnosti). Na ulici Staining Lane uvidíte Haberdashers' Hall a na Noble Street si povšimněte pozůstatků římských hradeb. Most přes ulici London Wall vede k **Museum of London** 6 (viz str. 68).

Nyní jděte po St. Martin's-le-Grand k **St. Paul's Cathedral** 7 (viz str. 60). Na jihu vedou od katedrály schody dolů k mostu Millennium Bridge. Vy však pokračujte v procházce, jděte směrem na východ, podél ulice Watling Street na ulici Bow Lane, na jejímž konci spatříte kostel **St. Mary-le-Bow**. Kdo se narodí za zvuku jeho zvonů, je opravdu rodilým Londýňanem. V horní části ulice Queen Victoria Street

se nachází **Mithrův chrám** 8. Kostel St. Stephen Walbrook naleznete za Mansion House, nedaleko Bucklersbury. A kostel **St. Mary Abchurch** 9 (viz str. 59) stojí na náměstí na konci ulice St. Swithin's Lane. Ulice Cannon Street vede ke stanici Monument Station. ■

-  přední předsádka, F4
-  metro Monument
-  6 km
-  pouhá procházka 3 hodiny, s prohlídkami I den
-  metro Monument

MÍSTA, KTERÁ BYSTE NEMĚLI MINOUT

- Guildhall a umělecká galerie
- Museum of London
- Katedrála sv. Pavla



Smithfield a Clerkenwell

Smithfield a Clerkenwell

A 56

NA TATO DVĚ MÍSTA SE STĚHOVALI LIDÉ Z PŘELIDNĚ-
ného středověkého City. Postupem času se z nich stal „zapadákov“
a elegantní Londýn se posunul na západ. V Clerkenwellu naleznete
více středověkých staveb než v kterékoli jiné čtvrti. Jediný velkoob-
chodní trh s potravinami v Londýně, Smithfield Meat Market, byl
zajímavě rekonstruován.



Smithfieldský bummaree (zříze- nec)

Nejvhodnější doba
pro návštěvu Smith-
fieldu je velmi brzké-
ráno mezi čtvrtou
a desátou hodinou.
Na vydatnou snída-
ni si zajděte do ně-
kterého z okolních
pubů (hospůdek).

Smithfield Meat Market, EC1

A 56

C v sobotu a neděli
zavřeno

M metro: Barbican, Fa-
rrington
vlak: City Thameslink

Ve 12. stol. přerostl koňský trh ve
„Smooth field“ (Rovné pole, dnes
Smithfield) v plnohodnotný trh
s dobytčím, v místo plně děsivého
hluku, opilství, rvaček, říčení, bučení
a krve z porážených zvířat. V r. 1855,
kdy došlo k zákazu prodeje a poráže-
ní živých zvířat, byl trh přesunut do
Islingtonu. Zachoval se pouze velko-
lepý trh **Smithfield Meat Market**
postavený v letech 1851–1866. Bum-
marees (zřízenci) stále přemísťují
obrovské kusy masa přivážené z celé
Evropy, jen se podle nových hygie-
nických předpisů mohou pohybovat
pouze uvnitř trhu.

Na původním volném pro-
stranství se odehrálo několik vý-
znamných událostí: v r. 1357 turnaj
Eduarda III. pro francouzského
krále, v r. 1381 konfrontace Richar-
da II. a starosty Walwortha s Watem
Tylerem, která měla vést k potlače-
ní vzpoury rolníků. Od roku 1133

do roku 1855 se zde každoročně
pořádal Bartholomew Fair, anglic-
ký mezinárodní trh s látkami. Podél
hranic trhu naleznete pěkný stredo-
věký kostel St. Bartholomew-the-
-Great (viz str. 67), domy a úzké
uličky ze 17. stol. sloužící trhu s lát-
kami. Nádherný kostel St. Etheldre-
da Church zasunutý na Ely Place byl
postaven v r. 1300 pro biskupa z Ely.

V severovýchodní části trhu
se nachází vydlážděné námě-
stí Charterhouse Square s branami,
domy z 18. stol. a rozsáhlými po-
zůstatky ambítů a prádelny klášte-
ra **Charterhouse Monastery**,
který obývali mniši kartuziánské-
ho řádu (*prohlídky s průvodcem tel.*
7251 5002). Na náměstí St. John's
Square, kousek od St. John Street,
stojí impozantní brána **St. John's
Gate** od převora Docwra z r. 1504.
Spolu s kostelní kryptou a kněži-
štěm byla součástí převorství sv.
Jana Jeruzalémského (*St. John of Je-
rusalem, tel. 7324 4070/4000, www.*
sja.org.uk).

Clerkenwell byl útočištěm mni-
chů a řemeslníků prchajících před
restrikcemi zavedenými cechy
v City. Středem vesnice byl Green,
centrum mnoha klenotníků, hodi-
nářů, kloboučníků a kovodělníků,
kteří se sem nyní vracejí. Z ženského
kláštera St. Mary's Nunnery se
toho mnoho nezachovalo, v letech
1788–1791 postavil James Carr
kostel **St. James's Church** (*Cler-
kenwell Close, tel. 7251 1190, www.*
jc-church.org), který ho nahradil.
Nachází se tu prospěšný dobročín-
ný spolek a kvalitní varhany. ■

St. Bartholomew-the-Great

STŘEDOVĚKÁ ZBOŽNOST A NÁBOŽENSKÉ POUTĚ MĚLY na Londýn silný vliv. Rahere, dvorní šášek Jindřicha I., prodělal léčbu malárie, kterou se nakazil při pouti do Říma. Následně se stal augustiniánským mnichem a v r. 1123 založil nemocnici sv. Bartoloměje a převorství. Obojí bylo hrazeno z poplatků z každoročně se konajícího trhu Bartholomew Fair. Do dnešní doby se dochoval pouze nejstarší londýnský řeholní kostel z 12. stol., nejlepší příklad románských stavby.

PŘEVORSTVÍ

Převorský kostel St. Bartholomew-the-Great byl postaven v r. 1123 a v letech 1880–1890 ho zrekonvoval sir Aston Webb. Při vstupu do kostela procházíte pod kamennou klenbou ze 13. stol., tou se původně vcházelo do chrámové lodi. Hrázděný tudorovský strážní domek pochází z doby po zrušení klášterů, ke kterému došlo v r. 1559. Pěšina směřující ke vchodu kostela vede kolem bývalé chrámové lodě s deseti arkýři, napravo od ní se nacházely ambity.

Velkolepost středověkých londýnských církevních budov je zjevná z Raherova kúru, ambitu a kaple Lady Chapel. Medově zbarvené zdi, statné sloupy, oblouky bez bednění a prostá výzdoba vytvářejí příjemné prostředí k rozjímání na místě vzdáleném od městského hluku.

V r. 1143 zde byl pohřben Rahere, jeho hrobka (z pozdější doby) se nachází za oltářem. Tudorovská okna instaloval v r. 1515 William Bolton, jeden z posledních převorů. Brzy nato získal zrušené převorství sir Richard Rich, z velké části ho zničil a sám žil v Lady Chapel, která se nachází za Webbovou zástěnou z tepaného železa. Později zde byla kancelář tiskárny a v r. 1725 tu pracoval spisovatel Benjamin Franklin.

St. Bartholomew-the-Great

📍 56

📧 West Smithfield, EC1

☎ 7606 5171

www.greatstbarts.com

🕒 zavřeno v sobotu
odpoledne a v pondělí

🚇 metro: Barbican

NEMOCNICE

Na pozemku věnovaném králem Jindřichem I. byla postavena první londýnská nemocnice **St. Bartholomew's** (*West Smithfield, prohlídka s průvodcem tel. 7601 8152, www.brhcf.org.uk*). Po zrušení klášterů se stala světskou nemocnicí. V letech 1730–1759 získala budovy Jamese Gibbse a dvě Hogarthovy nástěnné malby. V nedalekém Cloth Fair se v r. 1573 narodil architekt Inigo Jones. ■

Přes tudorovský strážní domek se vstupuje do středověkého kostela.



Museum of London

Museum of London

56

London Wall, EC2

0870 444 3851/2

www.museumoflondon.org.uk

poplatek za speciální výstavy

metro: Barbican, St. Paul's, Moorgate nebo Bank

Denní oděv

z r. 1875 od švadleny Madame Elise z Regent Street



V MÍSTNÍM LONDÝNSKÉM MUZEU SE NACHÁZEJÍ OHROMUJÍCÍ SBÍRKY. Jeho posláním je seznamovat s příběhem komerčního a politického centra Británie od jeho prehistorických časů po současnost. Vystavené poklady zahrnují např. bohaté římské mozaikové podlahy, sčítací stoly středověkých obchodníků, model paláce Whitehall bývalých panovníků z rodů Tudorovců a Stuartovců a šaty vyrobené z spitalfeldského hedvábí. Je tu vylíčena veškerá londýnská sláva, hrůzy i pády. Budete mít pocit, jako by vás všemi stoletými provázel někdo z Londýňanů. Zvláštní příležitosti, při kterých je dovoleno si exponáty osahat, návštěvy vykopávek a prohlídky, na kterých vás doprovodí zaměstnanci muzea, to vše oživuje výlet do dějin Londýna.

ZAMĚŘENÍ MUzea

Muzeum, působivě zrestaurované a rozšířené, je součástí uměleckého a konferenčního centra Barbican a sídlí v budově, kterou v r. 1975 navrhl Powell a Moya. Muzeum bylo otevřeno v r. 1976 a jeho základem se staly sbírky ze dvou sloučených muzeí. Prvním z nich je Guildhall Museum, které vzniklo v r. 1826 a ukládaly se do něj exponáty související s City,

a druhým London Museum sídlící v Kensingtonském paláci, jež se od r. 1912 zaměřovalo na kulturní historii Londýna a zejména na dobové oděvy. K rozšíření sbírky až za hranici zvládnutelnosti napomohla horečnatá přestavba Londýna v 80. a 90.

letech 20. stol. a ochota stavitelů pozastavit práce do dokončení archeologických vykopávek. Vystavena je pouze část kolekce, její další část si můžete prohlédnout v muzeu v Docklands (viz str. 201).

Expozice je uspořádána

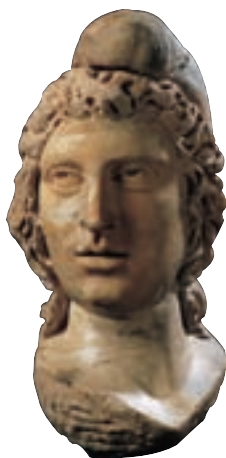
chronologicky a exponáty jsou doplněny dobovými mapami, modely a příslušnou hudbou. Nenechte si ujít časově omezené výstavy a ukázky nových přírůstků.

NÁVŠTĚVA MUzea

Při první návštěvě si udělejte zevrubný přehled o dějinách Londýna a jednu nebo dvě tématické místnosti si prohlédněte důkladněji.

Římské místnosti v horním patře vás překvapí svou kultivovaností. Do detailu propracované makety přístavu a fóra budou ještě působivější, když si představíte, že se nacházíte v římském městě. Jsou zde mozaikové podlahy, nástěnné malby ze Southwarku, kuchyně plné bylinek a koření, vkusná jídelna a několik pěkných plastik z Mitorova chrámu.

Mince, importovaná keramika a zbraně vikingských nájezdníků v **Anglosaských galeriích** dokazují, že odchodem Římanů život v Londýně rozhodně neustal. **Středověké expozice** oživují poněkud odlišný Londýn, naleznete tu např. symboly poutníků, kříže připomínající Černou smrt, truhlice obchodníků a makety Tower of London a starého London Bridge. Velkolepost **tudorovského Londýna** je zřejmá z modelu burzy



Royal Exchange a zajímavých zlomků paláce Jindřicha III. Non-such Palace.

Stuartovský Londýn zažil nestabilitu během občanské války, kdy byl jeden popravený panovník nahrazen jiným opět dosazeným na trůn. Naleznete tu medailonky připomínající Karla I., klenoty shromážděné v Cheapside a modely bývalého Whitehall Palace. Dozvíte se hrůzné informace

o pověrách, jídle a zásobování vodou. Fascinující audiovizuální dioráma vám umožní být svědky Velkého požáru v r. 1666.

S bohatstvím Stuartovského Londýna se seznámíte v přízemí v luxusně vymalované a zařízené místnosti Poyle Park Room. Georgiánskou dobu vám přiblíží noviny z 18. stol., obchodní štítky, keramika a dobová zastavárna.

Viktoriánský Londýn by mohl zastínit většinu z dva tisíce let dlouhé londýnské historie. V galeriích představujících 19. stol. se seznámíte s dobovými dopravními prostředky, budovami, veřejnými službami, zábavou a vlaky. Expozice je pojata jako ulice plná dobře zásobených obchodů. Ve 20. stol. se Londýn dále rozrůstal. V této sekci naleznete do detailu propracovaný výtah ve stylu art deco z obchodního domu Selfridge's, seznámíte se s dějinami londýnského filmového průmyslu a prohlédnete si automobil Ford Model T. Nenechte si ujít starostův pozlacený kočár, který se stále ještě používá při listopadových procesích. ■

Třpytivé šperky nashromážděné v Cheapside v galerii z počátku Stuartovské doby

Hlava Mithra, cca 180–220 n. l., představuje mladého muže ve frygické čapce; nalezeno v r. 1954 při odkrytí Mithrova chrámu.

Islington

Camden Passage

☒ Camden Passage, ne-
daleko Upper Street,
NI

☎ 7359 0190
www.antiquesnews.
co.uk

🕒 obchody: zavřeno
v pondělí, stánky:
otevřeno ve středu
a v sobotu, trh
s knihami: otevřeno
ve čtvrtek

🚇 metro: Angel

ISLINGTON NACHÁZEJÍCÍ SE NA KOPCI NAD CITY BYL dlouho spojován se zábavou a rozpustilostí. Po zrušení klášterů v 16. stol. si zde někteří aristokraté postavili své domy, ale osobitý ráz Islingtonu dodaly až lázně vybudované v 18. stol. Ačkoli prostranství v okolí domů gregoriánských obchodníků musela ustoupit mozaice viktoriánských náměstí, Islington je nadále synonymem zábavy. Zdejší divadla, trhy, restaurace a puby (místní hospůdky) si stále zachovávají charakter svébytné komunity.

Podstatu Islingtonu vystihují dva naprosto rozdílné trhy: tradiční **Chapel Market**, kde si místní nakupují potraviny a další zboží, a sofistikovaný mezinárodní **Camden Passage** (viz níže), který se v 60. letech minulého stol. podařilo zachránit před staviteli. Z Camden Passage vedou ulice Duncan Street a Charlton Place k impozantním georgiánským domům na Duncan Terrace. Socha úspěšného

tudorovského obchodníka Hughha Middletona stojí na Islington Green naproti koleji zemědělské školy Royal Agricultural Hall pocházející z let 1861–1862, nyní tu sídlí londýnské Business Design Centre.

Na Upper Street se údajně nachází více restaurací než na kterékoli jiné evropské ulici. Najdete tu kostel **St. Mary's Church** z let 1751–1754 s pěknou věží. V okolí leží hospodské divadlo King's Head, dětské divadlo Little Angel Theatre poblíž pěkné Cross Street a avantgardní divadlo Almeida Theatre na Almeida Street.

Procházka po **Canonbury** na severovýchodě je velice příjemná. Půjďte kolem pozdně georgiánských domů, o které je nyní velký zájem. Majestátní Canonbury House z r. 1780 stojí na náměstí Canonbury Square vedoucím ke Compton Terrace a Alwyne Villas. V Barnsbury na západě naleznete řadu viktoriánských náměstí s domy obchodníků z City. ■



V Camden Passage se starožitnosti prodávají uvnitř v obchodech i na ulici.

Camden Passage

V této úzké islingtonské uličce vydlážděné kamenem z Yorku se tísní neuvěřitelné množství obchodníků se starožitnostmi. Obchody lemuující pasáž se specializují na hodiny, staré oděvy, tisky a jiné zboží. Do pasáže se vtěsňalo, co jen šlo a tak tu naleznete skvělý výběr secesních

předmětů, staffordshirských sošek, bakelitových věcí a smaltovaného nádobí. Nejlépe si to tu užijete, když přijдете brzy ráno ve středu nebo v sobotu. Každý kousíček pasáže je zaplněn stánky, zboží je rozloženo po zemi a i ta nejposlednější vidlička má svou cenu. ■